
SELVITYS

YRITYSTEN TKI-PANOSTUKSISTA LAPISSA VUOTEEN 2035 MENNESSÄ

31.3.2026

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN
KAUPPAKAMARI

LAPIN LIITTO

TKI-SELVITYKSEN TAVOITE

Selvityksen tavoitteena oli arvioida euromääräisesti ja toimialatasolla Lapin yritysten vuoteen 2035 mennessä toteutuvat tai suunnitellut panostukset TKI-menoihin.

Lisäksi selvityksellä tuotettiin tietoa yritysten kiinnostuksesta ja kehitysaikeista liittyen kaksikäyttöisiin tuotteisiin ja palveluihin ja arvioitiin TKI-toiminnan ja kaksikäyttötuotteiden roolia yritysten strategia- ja suunnitteluasiakirjoissa.

Osana selvitystä tarkasteltiin myös Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan TKI-profiileja ja näiden alueiden kärkihankkeita. Pohjoisen alueen tarkastelulla tuotettiin tietoa siitä, mihin Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan TKI-osaaminen keskittyy, ja mitä vahvuuksia ja painopisteitä alueilla on.

Selvitystyö liittyy Lapin kauppakamarin toteuttamaan Kasvua ja kilpailukykyä Lapista-EAKR-hankkeeseen, jonka tarkoituksena on vahvistaa Lapin elinkeinoelämän kasvua ja kilpailukykyä sekä kehittää alueen elinkeinolähtöistä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (Lapin kauppakamari 2025).

SELVITYKSESSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT

Selvityksessä yhdistettiin dokumenttianalyysia, yrityskyselyä, haastattelututkimusta ja tilastollisten tietojen tarkastelua.

Selvityksen kirjallisen aineiston muodostivat muun muassa Lapin kauppakamarin ja Lapin liiton aikaisemmat selvitykset, toimialaraportit ja muut aineistot. Aineistoa analysoitiin dokumenttianalyysin keinoin.

Selvitystä varten haastateltiin 12 Lapin alueen yritystä, sekä Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan TKI-toimintaa tuntevia organisaatioiden edustajia. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina.

Lapin alueen yrityksille osoitetulla sähköisellä kyselyllä kerättiin tietoa muun muassa yritysten nykyisistä ja tulevista euromääräisistä TKI-panostuksista. Kyselyyn vastasi 100 yritystä.

Tilastotietojen avulla raportoitiin kuvailevia perustietoja, arvioitiin kyselytutkimuksen otoksen edustavuutta, kalibroitiin kyselytutkimuksen vastauksia ja johdettiin tuloksia toimialatasolle.

KYSELY LAPIN ALUEEN YRITYKSILLE

SÄHKÖINEN KYSELY LAPIN KAUPPAKAMARIN JÄSENYRITYKSILLE 12/2025

Yrityksenne toimiala (n=100)

Yritysten toimipaikat Lapissa 2024

Lähde: Yrityskysely (n=100) ja Tilastokeskus, Alueellinen yritystoimintatilasto

Kysely lähetettiin noin 600 yritykselle.

Kyselyyn vastasi 100 yritystä, joista 84 ilmoitti päätoiminta-alueekseen Lapin.

Vastaajat noudattavat kooltaan ja toimialaltaan melko hyvin Lapin alueen yritysajakaumaa (kuva).

Tulevia menoja koskeviin kysymyksiin vastasi kattavasti alle 40 yritystä. Tuloksista ei voi suoraan tehdä tilastollisia päätelmiä, ja tulosten tulkinnassa tuleekin noudattaa varovaisuutta.

LAPIN TKI-PROFIILI

Lapin maakunta

Yritysten toimipaikat 2024: 19 780
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 91,8
T&K-työvuodet 2024: 642,3 htv

T&K-menot 2024: 71,3 milj. EUR
Yritysten T&K-menot 2024: 26 milj. EUR
T&K-menot suhteessa BKT 2023: n. 0,9 %

Tunturi-Lapin seutukunta

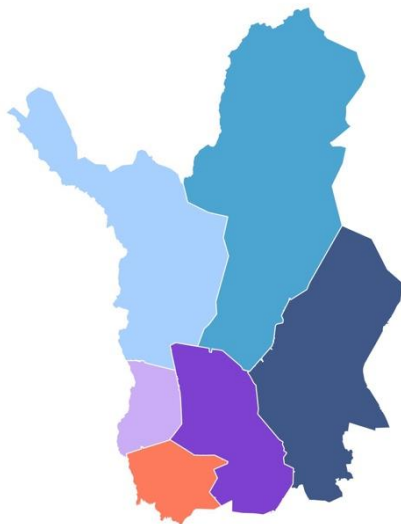
Lapin yritysten toimipaikoista täällä: n. 14 %
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 130,3

Torniolaakson seutukunta

Lapin yritysten toimipaikoista täällä: n. 5 %
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 66,3

Kemi-Tornion seutukunta

Lapin yritysten toimipaikoista täällä: n. 25 %
T&K-menot 2024: 12 milj. EUR
T&K-työvuodet 2024: 110 htv
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 93,8

Pohjois-Lapin seutukunta

Lapin yritysten toimipaikoista täällä: n. 11 %
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 115,1

Itä-Lapin seutukunta

Lapin yritysten toimipaikoista täällä: n. 8 %
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 67,6

Rovaniemen seutukunta

Lapin yritysten toimipaikoista täällä: n. 37 %
T&K-menot 2024: 49,8 milj. EUR
T&K-työvuodet 2024: 462 htv
BKT indeksi (Suomi = 100) 2023: 84,4

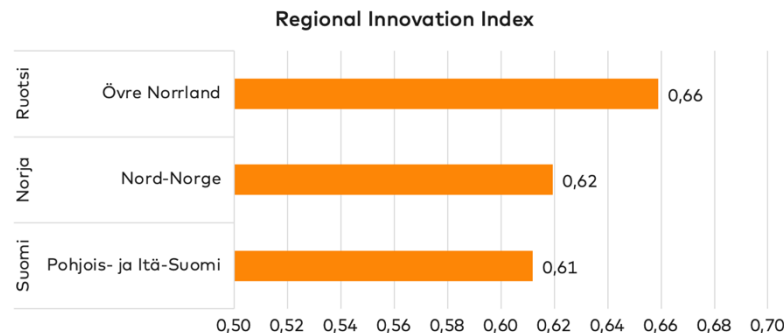
YRITYSTEN OSUUS T&K- MENOISTA ON LAPISSA VERRATTAIN PIENI

- Lapin T&K-intensiteetti on maakunnittain vertailtuna matala
- Lapin T&K-menot suhteessa BKT:hen ovat 0,9 % (valtakunnallisesti yli 3 %)
- Lisäksi yritysten osuus T&K-menoista on Lapissa suhteellisesti pieni: 37 % (valtakunnallisesti 68 %)
- Huom: malminetsintä lasketaan vain tietyn edellytyksin osaksi T&K-toimintaa, mikä vaikuttaa erityisesti Lapin T&K-lukuihin

Maakunta	Yliopisto / AMK?	2020	2021	2022	2023
Pohjois-Pohjanmaa	Molemmat	5,15 %	5,31 %	5,31 %	5,37 %
Pirkanmaa	Molemmat	3,69 %	4,04 %	4,04 %	4,24 %
Uusimaa	Molemmat	3,66 %	3,78 %	3,73 %	3,89 %
Pohjanmaa	Molemmat	3,41 %	3,04 %	3,76 %	3,79 %
Etelä-Karjala	Molemmat	3,03 %	2,57 %	3,00 %	3,50 %
Keski-Suomi	Molemmat	3,02 %	2,76 %	2,74 %	2,92 %
Varsinais-Suomi	Molemmat	2,50 %	2,60 %	2,51 %	2,46 %
Pohjois-Savo	Molemmat	2,24 %	2,31 %	2,17 %	2,07 %
Pohjois-Karjala	Molemmat	2,11 %	2,09 %	2,07 %	2,05 %
Päijät-Häme	AMK	1,36 %	1,39 %	1,22 %	1,27 %
Keski-Pohjanmaa	AMK	0,86 %	1,08 %	1,13 %	1,22 %
Kainuu	AMK	1,15 %	1,02 %	0,90 %	1,09 %
Kanta-Häme	AMK	1,21 %	1,20 %	1,12 %	1,07 %
Etelä-Savo	AMK	0,94 %	0,93 %	0,83 %	0,88 %
Lappi	Molemmat	0,93 %	0,99 %	0,92 %	0,88 %
Satakunta	AMK	1,04 %	0,92 %	0,84 %	0,81 %
Etelä-Pohjanmaa	AMK	0,63 %	0,72 %	0,65 %	0,74 %
Kymenlaakso	AMK	0,42 %	0,51 %	0,54 %	0,60 %
Ahvenanmaa	AMK	0,40 %	0,39 %	0,44 %	0,53 %

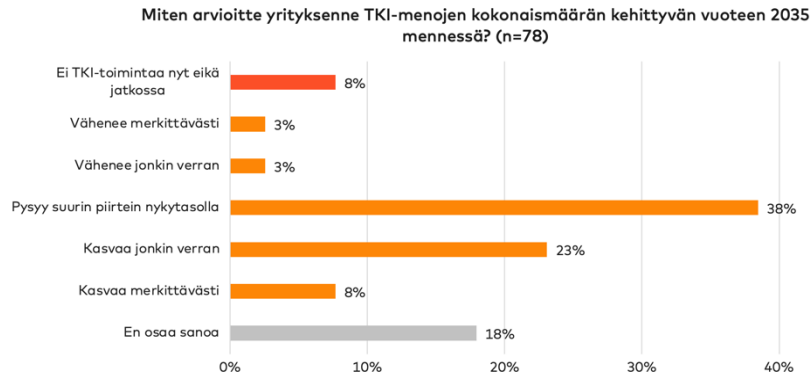
POHJOISTEN ALUEIDEN VERTAILUSSA LAPPI JÄÄ HIEMAN JÄLKEEN

- Pohjoisten alueiden vertailua heikentää täsmällisen aineiston puute
- Euroopan komission alueellisen vertailuindeksin perusteella Lappi (mukaan lukien Itä-Suomi) jää kuitenkin hieman jälkeen Pohjois-Norjan ja erityisesti Pohjois-Ruotsin innovaatiotoiminnasta
- Indeksi yhdistää useita mittareita, kuten T&K-investoinnit, koulutustason ja innovatiivisten yritysten määrän

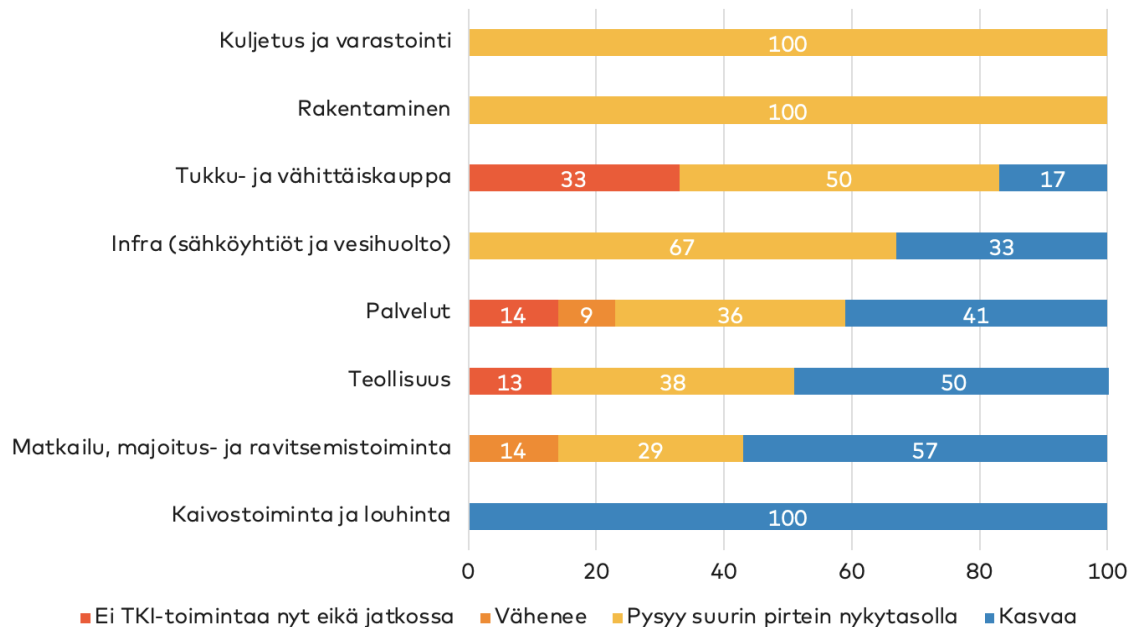
TKI-TOIMINNAN NYKYTILANNE JA NÄKYMÄT LAPIN YRITYKSISSÄ

- Suurimmassa osassa yrityksiä TKI-toiminta muodostaa 2–5 % liikevaihdosta.
- Odotukset olivat verrattain positiiviset: suurin osa yrityksistä arvioi, että investoinnit pysyvät nykytasolla tai kasvavat vuoteen 2035 mennessä.
- Pienten yritysten odotuksiin sisältyi enemmän epävarmuutta tulevista menoista kuin suurten yritysten.

TKI-INVESTOINTINÄKYMÄT TOIMIALOITTAIN

Miten arvioitte yrityksenne TKI-menojen kokonaismäärän kehittyvän vuoteen 2035 mennessä? (n=42)

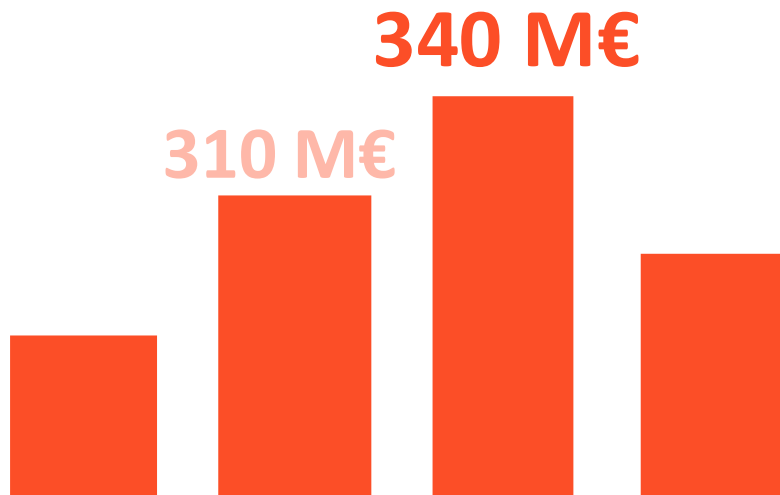
Kaivosalan ja teollisuuden yritykset odottavat menojen kasvavan.

Kuljetus, varastointi- ja rakennusalan yritykset odottavat investointitason pysyvän samana.

Kaupan sekä matkailu-, majoitus- ja ravitsemusalan yritykset raportoivat sekä positiivisia että negatiivisia odotuksia.

TKI-INVESTOINNIT LAPISSA VUOTEEN 2035 MENNESSÄ

ARVIO YRITYSTEN TULEVISTA TKI-INVESTOINNEISTA VUOTEEN 2035

Lapin yritysten vuoteen 2035 ulottuvat TKI-investoinnit arvioidaan suuruudeltaan 310–340 miljoonan euron arvoiksi, eli noin 31-34 miljoonaksi euroksi vuodessa.

Keskimääräinen kasvuvauhti (CAGR) investoinneissa on 1,8–2,7 % koko talouden tasolla.

Investoinnit on johdettu toimialatasolle yrityskyselyn perusteella.

TOIMIALAKOHTAISET TKI-MENOT 2035 MENNESSÄ

INFRA (SÄHKÖ- JA VESIHUOLTO)	KAIVOSTOIMINTA JA LOUHINTA
0,5 M €	210 M €
KULJETUS JA VARASTOINTI	MAA-, METSÄ- JA KALATALOUS
9 M €	0,2 M €
MATKAILU, MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA	PALVELUT
5,4 M €	15 M €
RAKENTAMINEN	TEOLLISUUS
1,5 M €	91 M €
TUKKU JA VÄHITTÄISKAUPPA	YHTEENSÄ
7 M €	340 M €

TKI-TOIMINTA YRITYSTEN STRATEGIOISSA

- Harvoin jäsennetty strategia- ja suunnitteluasiakirjoihin omaksi kokonaisuudekseen.
- Linkittyy tyypillisesti kilpailukyvyn ydinmekanismeihin (kasvu, tuottavuus, uusi tarjonta / palvelut) sekä vastuullisuuteen.
- Strateginen merkitys asiakirjoissa vaihtelee: monissa yrityksissä TKI on aidosti tarvelähtöistä ja/tai projektiluonteista, jolloin strateginen jäsentäminen jää asiakirjoissa näennäisesti kevyeksi.
- Kirjatut suunnitelmat ulottuvat tyypillisimmin korkeintaan muutaman vuoden päähän

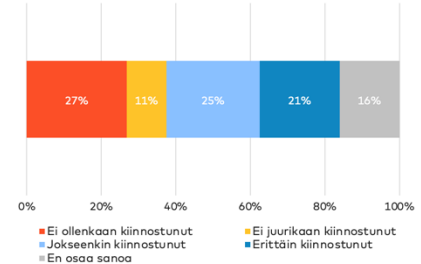
KAKSIKÄYTTÖTUOTTEIDEN MERKITYS

- Näkyy tyypillisesti vain niissä yrityksissä, missä kaksikäyttötuotteilla on suora liiketoiminta- tai toimintaympäristöperuste
- Lapin yrityksillä on kiinnostusta kaksikäyttötuotteisiin, mutta tuotteita ja palveluita ei ole usein muodostettu konkreettisiksi tavoitteiksi
- Yrityksissä erottuvat kaksikäyttöisyyttä toteuttavat sekä markkinoille vasta tulossa olevat ja tuotekehityksestä kiinnostuneet yritykset

Onko yrityksellänne nykyisin tuotteita, palveluja tai ratkaisuja, joita voidaan pitää kaksikäyttöisinä? (n=56)

Kuinka kiinnostunut yrityksenne on kaksikäyttöisten tuotteiden mahdollisesta kehittämisestä tulevaisuudessa? (n=56)

YRITYSTEN TUEN TARPEET

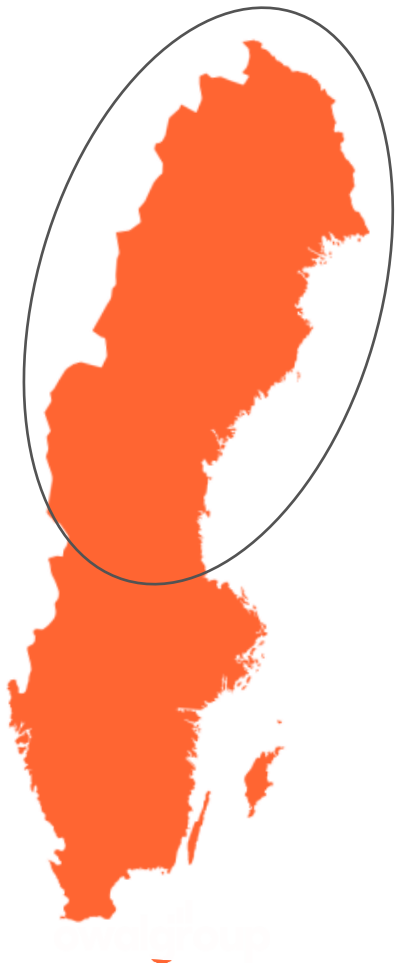
Selvityksessä tunnistetut tuen tarpeet

TKI-TOIMINTAAN LIITTYEN

- **Osaajat ja resurssit:** Tekijöitä, aikaa, rahaa
- **Rahoitus piloteille:** pk-yritykselle sopivat, kevyet rahoitusmallit ja pilotointimahdollisuudet
- **Referenssit ja markkina:** tukea pilotin viemiseksi käyttöön ja referenssien rakentamiseen (skaalaus/vienti).
- **Kumppanit ja sparraus:** oikeat kontaktit ja käytännön “case”-tuki nopeasti.
- **IPR ja yhteistyömallit:** Pelisäännöt yhteiskehittämiseen ja tiedon jakamiseen (etenkin tietyissä rahoitusmalleissa)

KAKSIKÄYTTÖISYYTEEN LIITTYEN

- **Tarpeiden avaaminen:** Mitä turvallisuus-/puolustussektorilla oikeasti tarvitaan?
- **Hankintapolut & verkostot:** miten “pääsee sisään” (kanavat, integraattorit, kilpailutukset, pilotit, kumppanit)
- **Osaaminen:** markkinatuntemus + sääntely/vaatimustenmukaisuus käytännön tekemiseksi
- **Luottamuksellisuus:** yhteistyömallit, tiedon jakamisen rajat ja liikesalaisuuksien suojaaminen

POHJOIS-RUOTSIN TKI-PROFIILI

TKI-projektit yritysvetoisia, lähtevät liikkeelle yritysten tarpeista. Investoinneissa vahva painotus vihreässä siirtymässä.

Vahvuudet

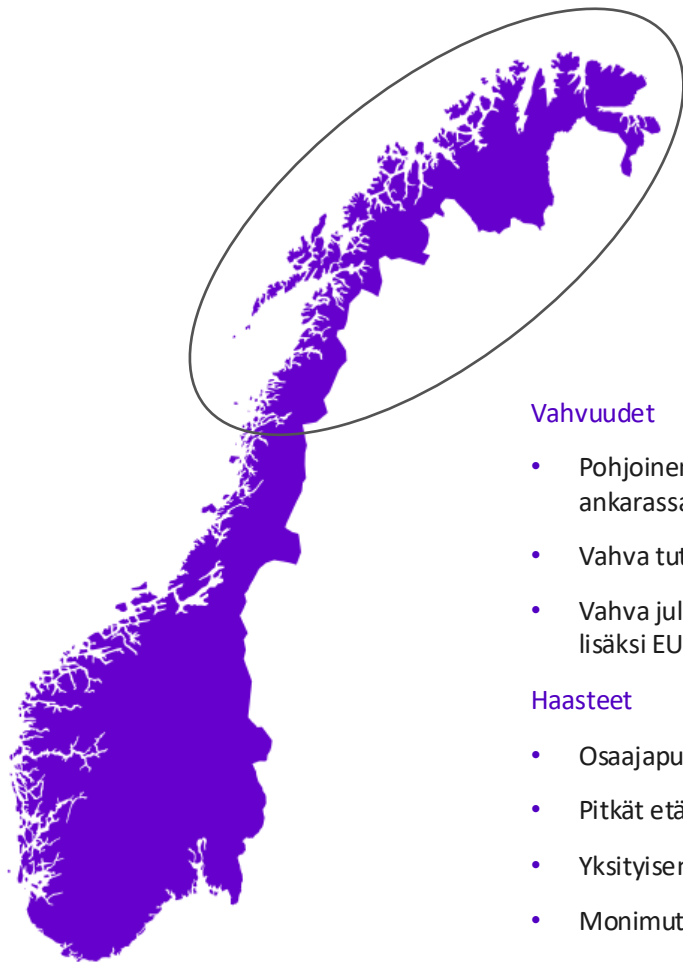
- Alueella vahva toimijaekosysteemi (mm. suuria yrityksiä ja vahva yliopistopohja) ja yhteishankkeita
- Merkittävät raaka-ainevarannot (esim. rautamalmi)
- Vahvaa teollisuusosaamista, joka mahdollistaa nyt uusien vihreiden tapojen kehittämistä

Haasteet

- Rahoituksen saaminen alueelle
- Uusiutuvan energian saaminen
- Lupaprosessien hitaus ja monimutkaisuus
- Työvoiman saatavuus
- Asumiskapasiteetti, infran rakentaminen ja vahvistaminen (esim. satamat ja rautatiet)

Toimialat/klusterit

- Vihreä siirtymä, mm. fossiilivapaa teräs, vihreä energia
- Kaivosteollisuus
- Terästeollisuus
- Akkuteollisuus
- Avaruustekniikka
- Arktinen testiteollisuus

POHJOIS-NORJAN TKI-PROFIILI

TKI-toiminta nojaa vahvasti alueen arktisiin erityispiirteisiin, monialaiseen yhteistyöhön ja vahvaan julkiseen tukeen. Rahoituspohja on tyypillisesti yhdistelmä kansallista julkista rahoitusta, EU-ohjelmia ja yritysten omarahoitusta.

Vahvuudet

- Pohjoinen sijainti. Arktinen "living lab" – erityiset testiolosuhteet ankarassa ilmastossa ja meriolosuhteissa.
- Vahva tutkimusinstituutioiden kasauma, vahvaa TKI-osaamista.
- Vahva julkinen rahoitusjärjestelmä kansallisesti ja alueellisesti, joiden lisäksi EU-ohjelmat.

Haasteet

- Osaajapula ja rekrytointihaasteet
- Pitkät etäisyydet
- Yksityisen riskipääoman puute
- Monimutkaiset luvitusprosessit

Toimialat/klusterit

- Meribioteknologia ja biomeriainekesä, vesiviljelyteknologia
- Avaruus- ja satelliittipalvelut: maan havainnointi, maa-asema-palvelut ja kehittyvä laukaisuekosysteemi
- Tekoäly ja datalähtöinen innovointi: soveltava tekoäly, sensorifuusio
- Prosessiteollisuus ja kiertotalous, energiasiiirtymä: mm. mineraaliekosysteemi

POHDINTAA TULOKSISTA

Selvityksen tavoitteena oli arvioida euromääräisesti ja toimialatasolla Lapin yritysten vuoteen 2035 mennessä toteutuvat tai suunnitellut panostukset TKI-menoihin. Lapin alueella TKI-intensiteetti ja yritysten osuus menoista on suhteellisen matala verrattuna muihin maakuntiin.

Lapin alueen yrityksillä on verrattain positiivinen kuva tulevista TKI-panostuksistaan. Yritysten TKI-menojen arvioidaan olevan noin 31–34 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2035 asti. Tavoite nostaa alueen T&K-menot esimerkiksi 2 prosenttiin BKT:stä edellyttäisi yrityksiltä kuitenkin huomattavaa menojen kasvua noin 75 miljoonaan euroon vuodessa. Arvioidut suunnitelmat jäävätkin tämän tavoitetasen alle.

TKI-investointien veturina toimivat kyselytutkimuksen perusteella kaivos- ja teollisuusalan yritykset. Sen sijaan esimerkiksi kaupan ja osittain palvelualojen joukossa on yrityksiä, joille TKI-toiminnan merkitys on yritysten oman raportoinnin perusteella vähäistä. Odotukset tulevista investoinneista ovat epävarmemmat pienillä yrityksillä verrattuna suurempiin yrityksiin, joilla TKI-toiminta on vakiintunutta.

Haastatteluiden ja yrityskyselyn perusteella alueen yrityksissä on kehittämishalukkuutta, mutta toisaalta epäselvyyttä siitä, mitä TKI-toiminta on. Osa yrityksistä ei välttämättä tunnista eroa toiminnan muun kehittämisen ja TKI-kehittämisen välillä. Selvityksessä on toiminnan tunnistamisen lisäksi raportoitu muita TKI-toiminnan ajureita ja esteitä.

owalgroup